

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΑΔΑΣ

Έγκυκρημένον υπό του Υπουργείου της Παιδείας ως ελεύθερον ανάγνωσμα δι' όλα εν γένει τα Σχολεία (1932).
Τιμηθέν διὰ του 'Αργυρού Μεταλλίου της 'Ακαδημίας 'Αθηνών (1935).

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ 1945 :

Διά τους δώδεκα μήνας (Μάϊος-Δεκέμβριος)
Δρ. 1800. Κατά τετραμηνίαν Δρ. 700.
Κατά φύλλον Δρ. 50.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΙ' ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
'Αποστέλλω: «Προς το περιοδικόν «Η ΔΙΑ-
ΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ», δδός Γ' Σπυρι-
δίου, δεσφ. 28 — 'Αθήνας». Τηλέφ. 55.536

Περίοδος Γ' — Τόμος 1ος

ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΟ 1899

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ († 1941)

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ | ΜΑΡΙΑΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΥΦΡΑΣΙΑΣ ΧΡ. ΝΑΤΣΙΟΥ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ Π. ΜΟΥΣΔΡΑΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

'Αθήναι, 30 'Ιουνίου 1945

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΟΥ 1945

Έξαιρετικώς, επειδή αρχίζει τον Μάϊον,
θα περιλάβη φυλλάδια, δωδεκάσελιδα ή
δωδεκάελιδα, όκτω μόνον μηνών.

Παλαιόι Τόμοι, όσποιοι, τιμούνται από Δρ. 1500
Έκαστος και άνω. — Ο ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ κατά φύ-
λλον άποκτά προνόμιο συνδρομητοδ λαμβάνων
ψευδώνυμον δι' όλον τδ έτος επί πληρωμή Δρ. 200

'Ετος 67ον — 'Αριθ. 9

ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΒΕΛΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΡΟΒΕΡΤΟΥ Λ. ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠ' ΤΟ ΑΓΓΛΙΚΟ ΒΕΤΑΣ Σ. ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΥ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

—Είχα κάνει όρκο να μη φάω, και
θάταν άμαρτία αν έτρωγα, ειπε πα-
ραπονεμένα ο Μάτχαμ, μα τώρα αν
μου θρικότανε και ξερό ψωμί άκό-
μα, θα τώτρωγα με μεγάλη όρεξη.

—Κάτσε λοιπόν, και φάε, ειπε
ο Ντίκ, ως πού να ρίξω μιá ματιά
στό δρόμο. Κι' έβγαλε από τή ζώνη
του μιá σακκούλα πού είχε μέσα ψω-
μί και λίγα κομμάτια ξερό λαρδί κι'
ενώ ο Μάτχαμ ρίχτηκε στο φαί,
αυτός προχώρησε λίγο ανάμεσα
στα δέντρα.

Λίγο πιδ πέρα θρικότανε ένα
βαθούλωμα, και κει ένα ποτα-
μάκι κυλούσε ανάμεσα στα ξερά
φύλλα. Πιδ πέρα απ' αυτό, τά
δέντρα ήταν μεγαλύτερα και πιδ
άραιά φυτρωμένα, και αντί για
φτελιές και ίτιές, έβλεπες θαλα-
νιδιές και όξιές. 'Ο άέρας φυ-
σώντας έριχνε τα ξερά φύλλα,
κι' αυτά πέφτοντας σκέπαζαν τδ
θέρυβα ποδκαναν τά σήματα. 'Ο-
μως ο Ντίκ προχωρούσε γλυ-
στρώντας προσεχτικά από δέντρο
σέ δέντρο, και κοιτάζοντας με
βλέμμα διαπεραστικό, δλόγυρά
του.

Ώφνικά ένα ελαφάκι πέρασε
σά σκοιά ανάμεσα στα δέντρα,
μπροστά του. Αδτή ή συνάντηση
δέν άρεσε στο Ντίκ. Τδ δάσος σ'
αυτή τή μεριά φαινότανε έρημο
και γι' αυτό, τδ τρέξιμο του ελα-
φιοδ τούδινε τήν έντύπωση πώς
κάποιος έρχότανε πίσω απ' αυτό.
Κι' έτσι ο Ντίκ, αντί να προχω-
ρήσει, βρήκε τδ πιδ κοντινό ψηλό
δέντρο, κι' άρχισε να σκαρφα-
λώνη γρήγορα σ' αυτό.

Στάθηκε τυχερός. 'Η βαλανιδιά

πού ανέβηκε ήτανε τδ ψηλότερο δέν-
τρο στην περιοχή αυτή. 'Η κορφή
στεκότανε μιáμιση όργιά πάνω από
τά άλλα. "Όταν ο Ντίκ σκαρφαλώ-
νοντας έφτασε στο πιδ ψηλό κλαρί,
στερεώθηκε εκεί, καθώς τόν κου-
νοσε ο δυνατός άέρας, και κοιτάζε
πίσω του δλόκληρη τήν περιοχή, από
τους βάλτους ως πέρα στο Κέττλεϋ.
"Έτσι ειπε τόν Τίλλ ανάμεσα στα δα-
σοφυτευμένα νησάκια, και μπροστά

Στάσου Ι. Μη χτυπάς Ντίκ Ι.

του ξεχώριζε τδ δρόμο σαν άσπρη
γραμμή πού προχωρούσε με ελιγ-
μούς ανάμεσα στα δέντρα.

'Η θάρκα γυριστεί στα ίσια,
και προχωρούσε στο πέρασμα,
κοντεύοντας να φτάσει στην άλλη
όχθη. Δέ φαινότανε σημάδι άν-
θρώπινο. 'Εκτός από τόν άέρα
δέν άκουγότανε άλλος θόρυβός.

'Ο Ντίκ ήτανε έτοιμος να κα-
τέβη, όταν ρίχνοντας μιá ματιά,
ειδε μιá γραμμή από σημαδάκια
πού σαλεύανε στή μέση του βάλ-
του. Μιá μικρή ομάδα φαινότα-
νε καθαρά, να προχωρή στο μο-
νοπάτι με γρήγορα βήμα. Αυτό
τόν άνησόχησε, και τόν έκανε να
κατεβη μιá ώρα άρχήτερα, από
τδ δέντρο, και να τρέξη στο δά-
σος να βρη τδ συντροφό του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV

Η ΣΥΜΜΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΔΑΣΟΥΣ

'Ο Μάτχαμ ξεκουράστηκε
για καλά, και ξαναβρήκε τή δύ-
ναμή του. Οι δυο νέοι, ύστερα
απ' αυτό πού ειπε ο Ντίκ, διά-
στηκαν να περάσουνε τδ υπόλοι-
πο δάσος, διασχίσανε τδ δρόμο
κι' άρχισαν ν' ανεβαίνουνε προς
τδ δάσος του Τένσταλ. Τά δέν-
τρα, όσο πήγαιναν, τάβλεπαν να
φυτρώνου ενδω και κει μαζεμέ-
να, άφίνοντας ανάμεσά τους με-
ριές από άμμο, γεμάτες φύκια
κι' άγκάθια. 'Ο δρόμος γινότανε
δλο πιδ άνηφορικός και δω και
κει βρισκανε λάκκους, και σω-
ραδες από χώματα. 'Ενώ ανέβαινε
κανείς, ένιωθε στο πρόσωπο τδ
δυνατό φύσημα του άέρα, πού
έκανε τά δέντρα να λυγίζουνε σαν
καλάμια.

Είχαν φτάσει σ' ένα άνοιχτό
μέρος, χωρίς δέντρα, όταν ο Ντίκ
ξαφνικά έσοψε στους θάμνους
κι' άρχισε να σέρνεται προς τά

πίσω, πηγαίνοντας να κρυφτή ανάμεσα στα κοντινά δέντρα. Ο Μάτχαμ παραγμένος, μη μπορώντας να καταλάβη γιατί κρύφτηκε ο Ντίκ, μιμήθηκε κι' αυτός σιωπηρά το παράδειγμά του. Και μόνο όταν φτάσανε σε μια σίγουρη μεριά, γύρισαν και τον ρώτησε γι' αυτό.

Αντί για άλλη απάντηση, ο Ντίκ του έδειξε με το δάχτυλο να κοιτάξη. Στην άκρη, της απόλυτης μεριάς και πριν από το γειτονικό δάσος, οφωνότανε μια ελάτη που τα μαύρα της κλαδιά ήτανε γυρισμένα προς τον ουρανό.

Ο κορμός της, ίσιος και στερεός, έμοιαζε σε μια καλόνα που στεκότανε 50 πόδια πάνω από τη Γη. Σ' αυτό το ύψος το δέντρο σχημάτιζε δυο πελώρια κλωνάρια, και στο σκίσιμο τους, ένας άντρας τυλιγμένος σ' ένα πράσινο μανδύα στεκότανε σαν παρατηρητής σε κατάρτι καραβιού, κατασκοπεύοντας ολόγυρα.

Ο ήλιος γυάλιζε πάνω στα μαλλιά του. Έσκίαζε με το χέρι του τα μάτια, για να μπορεί να βλέπη, κι' έστρεψε το κεφάλι του απ' όλες τις μεριές ρυθμικά σε μηχανή.

Οι νέοι κοιταχτήριζαν στα μάτια. —'Ας πάμε αριστερά, είπε ο Ντίκ. Κοντέψαμε να πιαστούμε σαν κουταί, Τζάκ.

Αίγο πιο βυτερα δρίσκονταν σ' ένα μονοπάτι.

—Αυτό το μέρος δεν το ξέρω καθόλου, παρατήρησε ο Ντίκ. Που βγάζει, άραγε, αυτός ο δρόμος;

—'Ας δοκιμάσουμε, και βλέπουμε, είπε ο Μάτχαμ.

Αίγες γυάρδες πιο πέρα, το μονοπάτι έφτανε στην καρυφή ενός μικρού λόφου, κι' άρχιζε να κατεβαίνει απότομα φτάνοντας σ' ένα θαυόλυμα. Έκει έχαιμλά, κοντά σ' ένα πυκνό δάσος από άσπράγκαθα, δυο τρεις τοίχοι χαλασμένοι και καπνισμένοι σαν από πυρκαϊά, και μια ψηλή καμινάδα φανέρωναν τ' άπομεινάρια ενός σπιτιού.

—Τί μπορεί ν'άν' αυτό; ψιθύρισε ο Μάτχαμ.

—Μα το Σταυρό, δεν ξέρω, απάντησε ο Ντίκ, τάχω χάσει. 'Ας προχωρήσουμε με προσοχή.

Με καρδιοχτύπι κατεβήκανε ανάμεσα στα άγκάθια. Έδώ και κει βλέπανε σημάδια από καλλιεργημένη γη. Οπωροφόρα δέντρα και λαχανικά φύτρωναν ανάκατα, κι' ένα ήλιακό ρολόι ήτανε πεσμένο στα χορτάρια. Φωνότανε πως περπατούσανε πάνω σ' ένα παλιό τόπο. Σε λίγο φτάσανε μπροστά στα έρείπια του σπιτιού.

Έδώ άλλοτε θα ζούσε κανείς ευχάριστα και ασφαλισμένα. Ένα βαθύ χαντάκι ήτανε σκαμμένο ολόγυρα, μα τώρα ήτανε γιομάτο από πέτρες και χώματα. Ένα πεσμένο δοκάρι σχημάτιζε σαν μια γέφυρα πάνω σ' αυτό. Δυο τοίχοι του σπιτιού στέκονταν ακόμα έρθιοι, κι' ο ήλιος περνούσε ανάμεσα από τα χαλασμένα παράθυρα. Το υπόλοιπο του σπιτιού είχε καταστραφεί ολότελα και κοίτουσαν σε έρείπια καπνισμένα από τη φωτιά. Από τα χαλάσματα και τις σχισμάδες ξεφουτρώνανε πράσινα χορτάρια.

—Τώρα θυμάμαι, ψιθύρισε ο Ντίκ. Αυτό είναι το Γκρίμστον. Ήτανε το καστέλι κάποιου Σίμον Μιλνέμπουρου. Ο Σερ Ντάνιελ τον κατέστρεψε. Ο Μπένετ Χάτζ τ'όκαψε το Γκρίμστον πριν πέντε χρόνια. Κρίμα! γιατί ήτανε όρατο καστέλι.

Κάτω, στο βαθούλωμα, που δε φύσαγε αγέρας, ήτανε ζεστά και ήσυχα. Ο Μάτχαμ, άκουμπώντας το χέρι του στο μπράτσο του Ντίκ, του γνεψε με το δάχτυλο να σιωπάση.

—Σούτ! του είπε.

Τότε άκούστηκε ένας παράξενος ήχος που χάλασε την τριγύρω ήσυχία. Και πριν ακόμα ξεχωρίσουνε τι μπορεί ν'άτανε, άκούστηκε κι' άλλος, κι' άλλος. Ήταν σαν κάποιος να δοκίμαζε τη φωνή του ξεροθήχοντας.

(Ακολουθεί)

ΤΑΣΟΣ ΤΑΣΟΥΛΗΣ

(Συνέχεια από το προηγ. και τέλος)

Κατόπι έγινε ένα σαμποτάζ στο άεροδρόμιο, όπου δυο άεροπλάνα, μόλις που πετάζανε, τσακίστηκαν και πέσανε στον Άη Γιάννη. Κατόπι, μια νύχτα άρπαξε φωτιά το υπόστεγο στο Καλαμάκι. Κατόπι, κάτι τετρακινητήρια στον Άγιο Κοσμά, καπνός και στάχτη. Κι' ένα δεύτερο υπόστεγο, τέλειο πράμα, που τόχαν στήσει κάτι σπουδασιοί μηχανικοί από τη Φραγκοφούρη. Πάει κι' αυτό. Η Άσημίνα τ'όκουσε, τ'όβλεπε. «Έδώ Τάσος Τασούλης μου μυρίζεται!» έλεγε μέσα της. Κι' όταν της είπε η παρακόρη του Στρατηγού πως βρήκαν σκοτωμένο το Ζούζουκα στο Παλαίο Φάληρο, έξω από το ξενοδοχείο «Γιαρούμπη», η Άσημίνα βεβαιώθηκε πως ο έγγονός της είχε το δαχτυλάκι του σ' αυτά όλα τα έργατα. Για τούτο καθόλου δεν ξαφνιαστήκε άμα της

κουβαλήθηκαν από την αστυνομία και την ειδοποίησαν πως το είχαν πιάσει το παιδί και το κρατούσανε στις στρατιωτικές φυλακές της Βουλιαγμένης. «Τόν έχουν για τουφεκι...» της είπαν. Την Πέμπτη πήγε και τον είδε. Τόν είχαν πιάσει από τα σύρματα. Δεν τον γνώρισε στην αρχή γιατί τα γένεια του... «Μανούλα, είσαι τρέλλα!» της είπε. —'Ατιμο παιδί, δε φοβήθηκες, δε συλλογίστηκες;... —'Αδ' φοβήθηκα... της άποκρίθηκε.

Η Άσημίνα κατάλαβε πως το κακό πιά θα γινόταν. Πήρε το Μπερκή και τα θηλιάκα του, τα πήγε στην παρακόρη του Στρατηγού: «Κρατήστε τα εδώ πέρα ως που να δούμε...» Δέκα δώδεκα μέρες ύστερα της φέραν από την αστυνομία το ρούχα του παιδιού, την ταυτότητά του: «Προχές τον τουφεκίσανε, με δεκάξη άλλους... Θα το γράψω κι' η έφημερίδα αύριο.»

Πρώτη φορά στη ζωή της άγόρασε έφημερίδα η Άσημίνα και το διάβασε.

Ανέβηκε στην καλύβα της και περίμενε. Η νύχτα ειλανε βαθιά. Ο Γερμανός έπαίξε τη φουσαριόμνικα κι' οι άλλοι τρεις τραγουδούσανε νυσταγμένοι. Η Άσημίνα περίμενε. Έγινε σιωπή. Περίμενε... Κοιμήθηκαν. Περίμενε... Ύστερα πήγε απ' έξω, έβαλε την κλειδαριά στα παράθυρα, κλείδωσε, ήρθε μέσα, κλείδωσε και την πόρτα τους, ύστερα πήρε το γαλόνι με την μπενζίνα που της είχε φέρει ο Τζόννης Τζονάκης στον πρώτο καιρό της γνωριμίας τους, την έχυσε σιγά σιγά, την είδε που γλυστορούσε κάτω από την πόρτα τους και περίμενε ως που να διαίσει ολόκληρο το γαλόνι. Έβαλε φωτιά, βγήκε έξω στο πηγάδι της κι' έμεινε εκεί ως που ήρθανε και την πιάσαν.

Στο στρατοδικείο που τη δικάζανε, τη ρώτησαν αν αυτή έβαλε τη φωτιά κι' έκαψε τους τέσσερις στρατιώτες.

—Το έγγόνι μου έπραξε το κατά δύναμη. Κάτι έπρεπε να κάνω κι' έλόγου μου. Με σταυρωμένα χέρια να κάθουμαι;

—Έχεις να ζητήσεις καμιά χάρη;

—Ναι, να τα γράψουνε του Τζόννη Τζονάκη, γιατί αυτοί ξερόννε ξένες γλώσσες. Έγώ δεν τα κατέχω. —Έχεις τίποτε άλλο να πεις; —Τίποτις!

Ο ένας Γερμανός πετάχτηκε άρθιος, μιλούσε δυνατά και την κοίταζε περσίονα.

—Κάτι που να ελαφρώσει τη θέση σου; ρώτησε ο διερωτημένος. —Τίποτις! Ήναείπε.

Σφράγισαν τα χείλια της. Στα μεγάλα, στα ολοζώντανα ρομαντικά της μάτια κατέβηκε ο ίσκιος, η καρτερία κι' η άσκήσιμη συντροφιά του θανάτου.

ΘΡΑΣΟΣ ΚΑΣΤΑΝΑΚΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ-ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

"ΚΥΝΗΓΟΙ ΜΙΚΡΟΒΙΩΝ,"

Άγαπητοί μου,

Ε αυτό τον τίτλο βγήκε τελευταία, από τον νεά έκδοτικό οίκο «Οί Φίλοι του Βιβλίου», ένα μεγάλο σύγγραμμα, καλά μεταφρασμένο και πλούσια εικονο-

γραφημένο, που ενώ είναι επιστημονικό, έχει μοναδική επιτυχία σε όλο τον κόσμο, τόσο για το θέμα του, όσο και για τον τρόπο που είναι γραμμένο. Ο συγγραφέας του — ο δλλανδικής καταγωγής άμερικανός Paul de Kruif, μικροβιολόγος κι' ο ίδιος— ανέλαβε να διηγηθή τη ζωή και τους αγώνες των μεγάλων εκείνων ανθρώπων, των ήρώων, που «κυνήγησαν» τα μικρόβια κι' ευεργέτησαν έτσι την ανθρωπότητα, από τον πρώτο, που έζησε τον 17ο αιώνα, ως τους τελευταίους των ήμερών μας. Οι «μικροβιοκυνήγοι» αυτοί, οι σωτήρες, είναι δεκάτα χιλιάδες— αλλά ο de Kruif περιορίζεται στους μεγαλύτερους, τους επιφανέστερους, τους προδρόμους και τους οδηγούς, που δεν είναι παρά καμμία δωδεκαριά. Κι' ενώ, το εξαγκλώ, η ιστορία του δεν ξεφεύγει από τον άστυρο επιστημονικό κύκλο, ωστόσο διαβάζεται απ' τον καθένα σε λογοτεχνικό μυθιστόρημα, που παρουσιάζει και διδάσκει άγνωστα, περίεργα, παράδοξα, ενδιαφέροντα και, μα την αλήθεια, πολύ συγκινητικά πράγματα! Γιατί οι άνθρωποι που άφιέρωσαν τη ζωή τους στο κυνήγι των μικροβίων έχουν βέβαια και τα έλαττώματά τους, τις ανθρωπίνες αδυναμίες τους—πάθη, μίσση, κατηργαρίες, φιλοδοξίες και καθεξής—αλλά έχουν και τόσο μεγάλες άρετές, από την έπιμονή

και την άφροσύνη στον αγώνα, ως την άυταπάτηση και την αυτοθυσία, ώστε η ζωή τους, η ψυχολογία τους, καταντά να ενδιαφέρει τον αναγνώστη του όραίου βιβλίου περισσότερο και από τις μεγάλες τους άνακαλόφεις, κι' αυτή η ζωή να τον συγκινήσει ως τα βαθύτατα της ψυχής του και συχνά να του άνεβάσει στα μάτια του δάκρυα. Είναι η συγκίνηση που αισθάνεται κανένας πάντα μπροστά στον ήρωισμό κι' ίσως από τους μεγαλύτερους είναι ο ήρωϊσμός των ανθρώπων αυτών, που κυνήγησαν τα μικρόβια, τους άδρατους αλλά τόσο δυνατούς και δυσκολόνικητους έχθρους. Ο πρώτος στον κόσμο που είδε μικρόβια κι' έκαμε και τους άλλους να τα ίδου, είναι ο Άντώνιος Λέεβενχουκ, που γεννήθηκε το 1632 στο Ντέλφτ, πολίτη της Ολλανδίας, και πέθανε κει το 1723. Πολύ παράξενος άνθρωπος! Φτωχός και σχεδόν άγραμματος—δεν ήξερε παρά τη γλώσσα του και τα λατινικά που μεταχειρίζονταν οι σοφοί της εποχής του θα του φαίνονταν κινέζικα—διητηρούσε ένα μαγαζάκι για να ζή, και κατάφερε ακόμα να διορισθή θυρωρός στο δημαρχείο της πατρίδας του. Άλλά είχε το δαιμόνιο μέσα του! Πρώτα-πρώτα μπόρεσε να κατασκευάση φακούς πολύ πιο δυνατούς από εκείνους που κατασκεύαζαν ως τότε στην Ολλανδία, και στην αρχή διασκεδάσε να βλέπη μεγαλωμένο το κάθε τι, από το πόδι της μύγας ως το κεντρί της μέλισσας, κι' ως τους πόρους της ίδιας του της επιδερμίδας. Μια μέρα—μεγάλη μέρα στην ιστορία της επιστήμης και του πολιτισμού! — έβαλε κάτω από το φακό του μια σταγόνα νερό και είδε, να, είδε, πρώτος αυτός, ο Άντώνιος Λέεβενχουκ, ο θυρωρός του Δημαρχείου του Ντέλφτ, τον κόσμο των μικροβίων. «Α, πόσες χιλιάδες, πόσα εκατομμύρια από δαυτα μέσα σε μια στάλα νερό, και τι μικρά, άπου έλα τους τα εκατομμύρια δεν έκαναν ούτε ένα κόκκο άμμο!» Έ, από εκείνη την ήμερα, ο Λέεβενχουκ δεν έκανε άλλο παρά να κοιτάξη, να παρατηρή, να παρακολουθή, να λογαριάξη τα μικρόβια του.

Τα έδειχνε και στους φίλους του, έστελνε και γράμματα στη Βασιλική Έταιρεία του Λονδίνου. Σοφοί και άσοφοι άρχισαν να μιλούν γι' αυτόν. Βασιλιάδες και Βασίλισσες — ο Μέγας Πέτρος της Ρωσίας, η Έλισάβετ της Άγγλίας — πήγαν στο Ντέλφτ για να ίδου τα θαύματά του. Κι' ο Άντώνιος Λέεβενχουκ πέθανε μεγάλος κι' ένδοξος.

Λίγα χρόνια μετά το θάνατό του, το 1729, γεννιόταν στο Σκαντιάνο της Ιταλίας ο διάδοχός του στο «κυνήγι των μικροβίων». Τί παράξενος άνθρωπος κι' αυτός ο Λάξαρρος Σπαλλαντσάνι! Πολύ πιο γραμματισμένος από τον προκάτοχό του — ήξερε και λατινικά, άπου ήταν παπάς—με τον έδιο και μεγαλύτερο ζήλο κυνήγησε τ' άδρατα, τα μικροσκοπικά αυτά «θερία», που τόσο κινούσαν τώρα την περιέργεια του κόσμου. Κι' η σπουδαιότερη άνακάλυψή του είναι ότι και τα μικρόβια, όπως έλα τα ζωντανά, έχουν γονείς. Γεννιόνται δηλαδή το ένα από το άλλο, κι' όχι «εκ του μηδενός», όπως έπίστευαν τότε πολλοί. Με άλλους λόγους, ο Σπαλλαντσάνι, με τις έργασίες του, με τα πειράματά του, με τα βιβλία του, άπέδειξε άβάσιμη, έσφαλμένη, τη θεωρία της «αυτόματης γέννησης». Άλλά ούτε ιδέα, ούτε όποφια ακόμα, πως τα μικρόβια είναι κι' η αίτια όλων των άσθενειών, και πως έπρεπε να κυνηγηθούν, να πολεμηθούν, για να λείψουν οι άσθενείες. Η αντίληψη αυτή άρχίζει από το μεγάλο Λουδοβίκο Παστέρ, που γεννήθηκε στη Γαλλία στις άρχές του 19ου αιώνα και, μολονότι χωρικός, παιδί ενός βυροδέφη, έμελλε να δοξάση την πατρίδα του, προσφέροντας στον κόσμο τις μεγαλύτερες ευεργεσίες.

Ο Παστέρ είναι προπάντων γνωστός για το «κυνήγι» του μικροβίου της λύσσας και το μόλι που την προλαβαίνει και τη θεραπεύει. Άλλ' άναριθμητες είναι κι' οι άλλες του άνακαλόφεις, που τόση του στοίχισαν έργασία και τόση του έφεραν δόξα. Τόν ίδιον καιρό, ο μεγάλος του αντίπαλος, ο γερμανός Ραβέρτος Κόχ, έκαμε πολλά και σπουδαία. Κατόπι ο έπίσης Γάλλος και μαθητής του Παστέρ Έμιλ Ρού, ο γερμανός Μπέριγκ, ο ρώσος Ηλίας Μετονικόφ, ο Τέομπαντ Σμιθ, ο Ντάβιτ Μπριούξ, ο Γκράτσι, ο Ρήντ, ο Έρλιχ... Άλλά δεν μπορώ να σας μιλήσω εδώ και για όλους αυτούς τους μεγάλους μικροβιοκυνήγους των ήμερών μας. Σας συσταίνω μόνο να προμηθευθήτε, όσοι μπορείτε, και να διαβάσετε το βιβλίο του Kruif. Μαθητής ή μαθήτρια των άνωτέρων τάξεων του Γυμνασίου το καταλαβαίνει έξάίρετα. Και μαθαίνει μ' έκπληξη κι' ευχαρίστηση τόσα άγνωστα σ' αυτόν πράγματα, όσο ήταν και τα μικρόβια πριν φανή στον κόσμο ο Λέεβενχουκ...

Σας άσπάζονται ΦΑΙΔΩΝ

Μυθιστόρημα υπό ANDRÉ LAURIE

ΠΡΟΑΣ Ο ΝΙΚΙΟΥ

— Μετάφραση ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΤΑΡΣΟΥΑΗ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

«Εξ, έφ τ ά! δέν άντέχω πιά, μά τή Στύγα μου έρχεται νά κλάψω! Ντροπή, μπρός στόν Σπαρτιάτη πού μέ βλέπει. Όχι τώ, έν νι ά! Τέλειωσε! Νίκη! Δέν έχουσα ούτε ένν δάκρυ!

Ξαναγύρισα στή θέση μου περήφανος σάν παγώνι. Μού φαίνεται πώς έχω γίνει άντρας, Δέν θ' άλλαξα τις έννέα μου δουρδουλίες μέ τά ωραιότερα παιχνίδια. Μά τώρα άκούω τ' όνομα τού Μενεκράτη. Για νά δωδέ, πώς θά φερθή αύτός. Τώρα πιά έγγώ παρακολουθώ σάν έκτιμητής όσα γίνονται. Καί πρώτα άπ' όλα βλέπω ό τ ό φίλος τού Εύφορίωνα άντιμετωπίζει τήν τιμωρία του μέ φανερή άποστοραφή. Απλώνει τό χέρι του μέ κατεβασμένο τό κεφάλι. Στο πρώτο χτύπημα χαλάει τά μούτρα του, στο τρίτο σφιγγουρίζει σάν σκουλήκι, στο πέμπτο κλαίει, στο έβδομο ξεφωνίζει, μπροστά στόν Λυκίδα, δέν ντρέπεται ό έλευνός! δέκα δουρδουλίες ήταν ή τιμωρία του.

Ξαναγυρίζει στή θέση του σ' άξιοθρήνητη κατάσταση, τόν κοιτάζω μέ άηδία. Μά κι' ό Εύφορίων δέν μού φαίνεται νά νοιώδη λιγώτερη περιφρόνηση.

—Μή μού μιλάς, τού λέει ξερά, καθώς έκείνος κλαίγεται κοντά του. Στο λέω πώς δέκα δλόκληρες μέρες δέν θέλω νά σέ δω μπροστά μου. Φέρθηκες σάν ειλώτας.

Μ' όλο πού έβρισκα σωστά τά λόγια του, είχα πολύ παραξενευτεί μέ τό δεσποτικό ύφος τού Εύφορίωνα και άπαράσκα πού τό άνεχόταν ό Μενεκράτης, μά ήμουν τόσο πολύ άφοσιωμένος στο λαχταριστό θέαμα πού ζετυλιγόταν μπρός στα μάτια μου, ώστε δέν έδωσα ιδιαίτερη προσοχή σ' αυτό τό πράγμα, άργότερα έμαθα πώς δέν ήταν τυχαίο. Ο πατέρας τού Εύφορίωνα είχε, όπως μού είπαν, μεγάλη θέση και ζούσε μεγαλοπρεπέστατα. Τους άρχοντες σάν τό πατέρα τού Εύ-

φορίωνα τούς τριγυρίζουν πάντοτε ένας ή περισσότεροι παράσιτοι, πού ή κύρια φροντίδα τους είναι (άπ' ό,τι μπόρεσα νά καταλάβω), νά κολακεύουν τόν κύριο, νά τρώνε από τραπεζί του και νά υπομένουν τις προσβολές του. Ο πατέρας τού Με-

κι' έδειχνε πώς δέν νόμιζαν για ήρωες τούς έκαυτούς τους, έπειδή μπορούσαν νά φάνε λίγες δουρδουλίες χωρίς νά κλάψουν. Ένώ ό Λυκίδας, μέ τό περήφανο ύφος του και μέ τό έπιτηδευμένο θάρρος του, νόμιζες πώς βρισκόταν έτοιμος νά υπομείνη θάνατική έκτέλεση.

Γενικά, έκτός από τόν άθλιο τόν Μενεκράτη, έλοι δείξαμε άξιοπρέπεια, κι' όταν ξανάρχισε τό μάθημα, άν τυχόν μάς έκαιγαν τά χέρια μας, οι συνειδήσεις μας τουλάχιστον ήταν ήσυχες, είχαμε ξεφλήσει τό χρέος μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΗ

Η μόρφωση τού Αθηναίου τήν έποχή μου περιλάμβανε τρεις κύριους κύκλους, πού υποδιαιροΰνταν σ' ένα πλήθος άλλους. Τό παιδί παραδίνονταν στήν άρχή στόν γραμματιστή. Έστερα τό έμπιστευόνταν στόν κιθαριστή. Έστερα άπ' αύτούς ό παιδοδότης παραλάμβανε τό παιδί για νά γυμνάση τό σώμα του και σ' αυτό καταγινόταν άποκλειστικά από τήν ήλικία των δεκαοκτώ ως τών είκοσι χρόνων, όπου οι έννομέ-

νες προσπάθειες τού προπονητή και τού μαθητή επιδίωκαν τόν ύπερτατο αύτόν σκοπό: νά δώσουν στό κορμί τού έφήβου όλη τή δύναμη, όλη τήν εύλυγισία, όλη τή χάρη κι' όλη, τέλος, τήν όμορφιά πού μπορούσε νά πάρη.

Τήν έποχή πού άρχισα τις σπουδές μου στού Λύσι, μπήκα στήν τάξη τής μουσικής. Η έποχή τής γραμματικής είχε τελειώσει πιά για μένα. Μά στήν Αθήνα, όπως κι' άλλου σπάνια τά παιδιά περνούν από τή μία στήν άλλη τάξη γνωρίζοντας στήν έντέλεια δλόκληρο τό σχολικό πρόγραμμα πού διδάχτηκαν. Αν ήταν έτσι, τά σχολεία θά έδιναν σ' άλλήβαια μία μόρφωση ιδανική.

Έτσι στήν ήλικία πού βρισκόμαστε τότε έπρεπε, σύμφωνα μέ τό σχολικό πρόγραμμα, νά γράφουμε και νά διαβάζουμε χωρίς λάθη, κι' άν λάβη κανείς ύπ' όψει τού πώς όλα αυτά τά παιδικά μας χρόνια δέν μάς είχαν διδάξει και τίποτε άλλο, αυτό σημαίνει πώς δέν μάς ζητούσαν και μεγάλα πράγματα. Μά τά παιδικά μυαλά εύκολα χαλι-

Δύο καλοί φίλοι

νεκράτη ήταν ένας τέτοιος παράσιτος στό σπίτι τού πατέρα τού Εύφορίωνα, κι' ό γιος άκολουθώντας τό πατρικό παράδειγμα δέ σκέφτηκε πώς από πολύ νωρίς ζήλησε τήν τόσο λίγο άξιοζήλητη αύτή θέση. Παιδιά σάν τόν Μενεκράτη δέν παρουσιάζονταν συχνά στό σχολείο τού Λύσι, κι' άν ό Μενεκράτης έμενε εκεί ως τότε, αύτό τό χρωστούσε στήν έπιροή τής μεγάλης οικογένειας πού τόν προστάτευε. Μά όλες αυτές τις λεπτομέρειες, τό ξανάλέω, άργότερα τις έμαθα. Έκείνη τή στιγμή δέν είχα μπροστά μου παρά τό θέαμα τής τιμωρίας. Έστερα από τόν Μενεκράτη ήρθε ό Λυκίδας κι' ύστερα από τόν Λυκίδα ό Θεαγένης. Τή σειρά έκλεινε ό Γλαύκος.

Μέ ιδιαίτερο ένδιαφέρον παρακολούθησα πώς υπέφερε ό Λυκίδας τήν τιμωρία του. Βέβαια κρατήθηκε όπως έπρεπε. Η Σπάρτη δέ θά ντρέπταν για τό παιδί τής. Μά τό κάτω-κάτω και ό Θεαγένης και ό Γλαύκος φάνηκαν τό ίδιο ψυχραίοι, μά ό τρόπος τους ήταν άπλός

ζωνται και άφαιροΰνται. Τά παιδιά άντι νά είναι άφοσιωμένα στο μάθημα πού τούς λέει ό δάσκαλος χάζσκουν, φλυαρούν και κάνουν άστεία, κι' όταν έρχεται ή ώρα νά δείξουν ό,τι έχουν μάθει, φαίνονται ζώα και προκαλούν τά γέλια.

Κι' αλήθεια, τί πιδό γελοίο από τόν Εύφορίωνα, μόλις άνακαλύφθηκε πώς δέν γνωρίζει όρθογραφία, αύτός πού τόσο σημασία έδινε στήν εμφάνισή του! Πιδό θλιβερή αντίθεση, σ' αλήθεια, δέν ύπάρχει. Είναι σάν παλιά και σπασμένα έπιπλα μέσα σ' ένα πλούσιο παλάτι, ή σάν φτωχικά και θρώμικα κουρέλια κάτω από τόν όρατο μανδύα ενός πλούσιου άρχοντα.

Και μή νομίζετε πώς κάτω από τά ξανθά σγουρά του ό Εύφορίων έκρυβε δλακεία και έλλειψη όρεξης για μάθηση. Απεναντίας είχε χαρίσματα, πού σέ λίγα παιδιά μπορεί κανείς νά τά όρη. Τίποτε δέν τού έλειπε: αντίληψη, άπίστευτη εύκολία νά παίρνη τό κάθε τι, φυσική εύγλωττία, γοστό έξαιρητικό, χάρη κι' άκρίβεια σέ ό,τι έκανε και σέ ό,τι έλεγε. Προσθέστε σ' όλα αυτά τό μεγάλο τού όνομα και τόν πλοΰτο τού ήταν αληθινά άγαπημένους των θεών.

Μά τά θαυμαστά αυτά προτερήματα τά χαλούσαν, ή μάλλον τά έξυδαιτέρωναν σχεδόν δλότιστα δυό έλαττώματα άποκλειστικά άθηναϊκά: ή έπιπολαιότητα και ή έλλειψη έπιμονής. Ο Εύφορίων πού μπορούσε νά διακριθί στό κάθε τι, οΰτε θέληση σταθερή είχε οΰτε έπιμονή, και παρ' όλη του τή μεγάλη φιλοδοξία και τήν υπερηφάνειά του, άφινε συχνά νά τόν ξεπερνούν άλλοι, πού δέν είχαν οΰτε τό είκοστό από τά χαρίσματά του, είχαν όμως τή θέληση νά πετύχουν αύτό πού γύρευαν.

Ο Λυκίδας ό Σπαρτιάτης ήταν ή άπύλυτη αντίθεση τού Εύφορίωνα. Κι' οι δυό τους έκπροσωπούσαν τις πατρίδες του. Ήταν οι τέλειοι τύποι τής Σπάρτης και τής Αθήνας.

Έτσι π. χ. ό Εύφορίων, όπως έλοι οι συμπαλίτες τους, άγαπούσε θερμά τήν πατρίδα του και ποτέ δέν έχανε τήν ευκαιρία νά κηρύξη πώς ή Αθήνα ήταν ή βασιλεύσα των πόλεων, ή λαμπρότατη της άίκουμένης, τό πρότυπο σ' όλα τά έθνη, μά ή φιλοπατρία του ξεθύμαινε σέ λόγια. Ποτέ δέν συλλογιζόταν πώς κι' αύτός ό ίδιος ήταν ένα ζωντανό κομμάτι αύτης τής τόσο του άγαπημένης χώρας, και πώς σπαταλώντας άσυλλόγιστα τό μυαλό του και τήν εξυπνάδα του, λήστευε και ζημιώνει τήν πατρίδα του.

Ο Λυκίδας δέν ήταν λιγώτερο φηροπερήφανος και υπερβολικός για τις άρετές τής δικής του τής πατρίδας, μ' αύτός τουλάχιστον κοίταζε νά μένη πιστός σ' αύτες και νά τις εφαρμόζη ό ίδιος. Είχε μάθει από μικρός πώς χρωστούσε στήν πατρίδα τά πάντα και πώς ό καιρός του, οι

γνώσεις του, ή περιουσία του και ή ζωή του ήσαν δικά τής. Όλα αυτά άντι νά τά παραδεχτή μονάχα θεωρητικά, έλεύθερος στήν πράξη νά κάνη ό,τι νόμιζε καλύτερο, τά πιστεύε βαθύτατα και κάθε τι πού έκανε ήταν άδότηρά σύμφωνο μ' αύτή τήν πεποίθησή του. (Ακολουθεί)

ΕΝΑ ΕΞΥΠΝΟ ΠΑΙΔΙ

ΙΝΔΙΑΝΙΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Θ'. Τό χρυσό πορτοκάλι

Ο βασιλιάς είχε μία γριά θεία, πού τήν υπεραγαπούσε. Κάποτε, πού ή θεία άρρώστησε βαριά, ό φιλόστοργος άνεμψός δέν έκανε βήμα άπ' τό κρεβάτι τής. Αξαφνα, ή έτοιμοθάνατη ζήτησε πορτοκάλι. Ο βασιλιάς έτρεξε νά τής τό φέρη ό ίδιος, άλλ' ως πού νά γυρίση στήν κάμαρά τής μέ τό πορτοκάλι, ή έτοιμοθάνατη είχε ξεψυχήσει.

Πολύ λυπήθηκε ό βασιλιάς, και για τό θάνατό τής βέβαια, αλλά προάντων πού δέν πρόφτασε νά τής κάμη τήν τελευταία τής έπιθυμία. Η θεία του θά πέθαινε τότε εύχαριστημένη και θά ήσυχάζε στόν άλλο κόσμο, ενώ τώρα, πού δέν τής έγινε ή έπιθυμία, ή ψυχή τής θά τριγυρίζε έδώ κι' εκεί. Έτσι τουλάχιστο έπίστευαν οι Ινδοί. Καί μ' αύτή τήν ιδέα, έβλεπε κάθε νύχτα στόν ύπνο του τή θεία του νά τόν κοιτάζη μέ παρόνοο. Στο τέλος, μη ξεροντας τί νά κάμη, έκάλεσε τόν Αρχιβραχμάνο τού παλατιού και τόν ρώτησε μέ τί τρόπο μπορούσε νά γλυτώση από τά φοβερά αυτά όνειρα.

— Πρέπει νά ήσυχάση πρώτα ή ψυχή τής μακαρίτισσας, τού άποκριθίκε ό Βραχμάνος. Μά δέν είναι δύσκολο. Θά πής, βασιλιά μου, νά σου κάμουν ένα πορτοκάλι από καθαρό χρυσάφι και θά μού τό δώσης, στά σαράντα τής, για νά πώ τις προσευχές και νά κάμω τις έεροπραξίες πού ταιριάζουν.

Ο βασιλιάς παράγγειλε άμέσως τό χρυσό πορτοκάλι, κι' ό Βραχμάνος πής, τήν όρισμένη ήμέρα, νά τό πάρη. Ο Ράμας όμως, πού είχε καταλάβει τή φιλοχορημία του και τήν κατεργαρία του, τόν περίμενε μέ μία σιδερένια βέργα, πού τήν είχε πυρώσει πολλήν ώρα στή φωτιά, και μόλις τόν είδε, όρμησε πάνω του κι' άρχισε νά τού άκουμπά τή μύτη τής βέργας στό στήθος, στήν πλάτη, κι' όπου τό κρέας του ήταν γυμνό. Στις φωνές τού Βραχμάνου έτρεξε ό βασιλιάς και, βλέποντας τί γινόταν, ρώτησε μέ θυμό τό γελοιοποιό του γιατί μεταχειριζόταν μέ τέτοιο τρόπο τόν άγιο έκείνου άνθρωπο.

— Βασιλιά μου, άποκριθίκε άτάραχος ό Ράμας, είχα κι' έγώ μία θεία πού έπαθε κάποτε πνευμονία. Ο γιατρός πρόσταξε νά τήν κάμουμε μέ σιδερένια βέργα σέ διάφορα μέρη τού σώματός τής, αλλά ως πού νά πυρωθί στή φωτιά ή βέργα, ή θεία μου ξεψύχησε. Για ν' άναπαυθί λοιπόν ή ψυχή τής, κάνω κι' έγώ σ' αύτόν τόν άγιο» άνθρωπο έκείνο πού δέν πρόφτασε νά κάμω στήν άμοιρη θεία μου.

Ο βασιλιάς κατάλαβε τό μάθημα, κι' άφοΰ ό φιλάργυρος Βραχμάνος άποσύρθηκε καταντροπιασμένος, έχάρισε τό χρυσό πορτοκάλι στο Ράμα. Καί τό περίεργο είναι πού, από κείνη τήν ήμέρα, δέν ξανάειδε τή θεία του στόν ύπνο του. (Ακολουθεί)

ΟΙ ΑΟΡΑΤΕΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ

(Συνέχεια απ' το προηγούμενο)

Το βάρος μιάς πέτρας είναι η δύναμη που αλληλοέκτονται ή πέτρα κ' η γη, και μάλιστα στην ειδική περίπτωση που η πέτρα βρίσκεται στην επιφάνεια της γης, δηλαδή σε μιά έντελως ορισμένη απόσταση από το κέντρο της. "Αν την ίδια πέτρα την ανεβάσω σε ύψος 100.000 μέτρων από την επιφάνεια της γης, αν αγνοήσουμε προς το παρόν την παρουσία των άλλων ουρανίων σωμάτων — του φεγγαριού, του ήλιου, των πλανητών κτλ.—δεν υπάρχει καμιά άλλη μάζα που να την έλκει, επομένως η γη ολόκληρη δεν μπορεί να έχει βάρος, τουλάχιστο τέτοιου είδους βάρους όπως έχει η πέτρα, οι άνθρωποι, το μολύβι, κ' όσα άλλα αντικείμενα βρίσκονται στην επιφάνειά της.

Εκείνα τα ξηρά εξάκτις εκατομμύρια τόνοι που είδαμε στα προηγούμενα, τί είναι λοιπόν; Είναι κάτι άλλως διόλου υποθετικό. Είναι το βάρος που θα είχε μιά ποσότητα ύλης, με τη μάζα της γης, αν βρισκότανε ολόκληρη στην επιφάνεια της γης, ώστε να υφίσταται την έλξη της.

Τέτοια μάζα είναι φυσικά αδύνατο να βρεθί πάνω στην επιφάνεια της γης. Οι μάζες που βλέπουμε είναι ασύγκριτα μικρότερες, και γι' αυτό τα βάρη που ξέρουμε είναι τόσο μικρά σχετικά με το τεράστιο αυτό, αλλά υποθετικό βάρος της γης.

Και τώρα θάπρεπε να διευκρινίσουμε ένα άλλο ζήτημα. Βλέπω ένα βαρύ αντικείμενο π. χ. μιά σιδερένια μπάλλα, και ξέρω ότι το βάρος του, π. χ. είκοσι χιλιόγραμμα, είναι η δύναμη με την οποία το έλκει η μάζα της γης. Πλάι σ' αυτό το αντικείμενο, π. χ. σε απόσταση μισού μέτρου, βάζω ένα δεύτερο βαρύ αντικείμενο, ως πούμε μιά δεύτερη μπάλλα, όμοια με την πρώτη. Και τη δεύτερη αυτή μπάλλα, η γη την έλκει με την ίδια δύναμη. Σύμφωνα όμως με το νόμο της βαρύτητας, οι δύο μπάλλες δεν πρέπει μόνο να έλκονται από τη γη, πρέπει και μεταξύ τους ν' αλληλοέκτονται, αφού κάθε μιά έχει και τη μάζα της. Γιατί άραγε η δύναμη που ασκούν μεταξύ τους οι δύο μπάλλες, ή μιά πάνω στην άλλη, δε γίνεται αισθητή; Γιατί οι μπάλλες πέφτουν προς το κέντρο της γης.

Όταν τις αφήσουμε ελεύθερες, και δεν τρέχουν να πλησιάσουν ή μία την άλλη; Γιατί όταν πλησιάζω ένα σπύτι ή ένα βουνό δεν τ' αισθάνομαι να με τραβάει, αφού η μάζα του έλκει όποσδήποτε τη δική μου;

Απλούστατα, γιατί οι δυνάμεις αυτές που, σύμφωνα με το νόμο της βαρύτητας, δεν παύουν ποτέ να υπάρχουν, είναι τόσο μικρές ώστε δεν μπορούμε να τις αισθανθούμε, παρά μόνο μ' εξαιρετικά λεπτά όργανα και μόνο σ' εξαιρετικές περιπτώσεις, π. χ. κοντά σ' ένα μεγάλο βουνό. Για να καταλάβουμε πόσο μικρές είναι πρέπει να ξέρουμε ότι δύο σώματα, που ζυγίζουν π. χ. το καθένα από ένα χιλιόγραμμα, αλληλοέκτονται, όταν βρίσκονται σε απόσταση ενός μέτρου, με μιά δύναμη που μόλις είναι ίση προς 6,5 δισεκατομμυριοστά του γραμμαρίου! Πώς να την αισθανθώ κανείς και πώς να την εξακριβώσει μιά τέτοια απειροελάχιστη δύναμη;

"Αν λοιπόν τα βάρη που ξέρουμε είναι αισθητά, αυτό δεν οφείλεται στο ότι οι αντίστοιχες μάζες είναι μεγάλες, αφού μεταξύ τους δύο τέτοιες μάζες δεν είναι ίσες ν' ασκήσουν καμιά αξιόλογη δύναμη. Οφείλεται μόνο στο γεγονός ότι η μάζα της γης είναι μεγάλη, και, σύμφωνα με τα όσα είπαμε στα προηγούμενα, η δύναμη είναι ανάλογη και προς τις δύο μάζες που αλληλοέκτονται πάνω σ' ένα άλλο σώμα με λιγότερη μάζα, αν είχαμε και μετς κι όλα τα αντικείμενα που μās περιστοιχίζουν, αντίστοιχα λιγότερο βάρος. "Ένα σώμα π. χ. που ζυγίζει πάνω στη γη 60 χιλιόγραμμα, θα ζυγίσει πάνω στο φεγγάρι μόνο 10 χιλιόγραμμα, γιατί η μάζα του φεγγαριού είναι πολύ μικρότερη από τη μάζα της γης. Το ίδιο σώμα, πάνω στην επιφάνεια του ήλιου, θα ζυγίσει χίλια εξακόσια ογδόντα χιλιόγραμμα, γιατί η μάζα του ήλιου είναι τόσο μεγαλύτερη, ώστε μ' όλη την τεράστια έκτινα του ήλιου, την τεράστια δηλαδή απόσταση μεταξύ της επιφάνειάς και του κέντρου, τα βάρη πάνω στον ήλιο βγαίνουν είκοσιοκτώ φορές μεγαλύτερα!

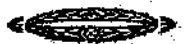
Ας ξαναδούμε τώρα στη γη μας, άλλ' αυτή τη φορά χωρίς ν' αγνοήσουμε την ύπαρξη των άλλων ουρανίων σωμάτων, αρχίζοντας μάλιστα απ' το πιο κοντινό,

που είναι το φεγγάρι κ' απέχει απ' τη γη 385.000 χιλιόμετρα. Η απόσταση αυτή είναι βέβαια μεγάλη σχετικά με τις αποστάσεις που μετράμε πάνω στη γη, αλλά κ' οι δύο μάζες, η μάζα της γης κ' η μάζα του φεγγαριού—ογδόντα περίπου φορές μικρότερη—δεν είναι διόλου εύκαταφρόνητες, κ' έτσι προκύπτει μιά σωματική δύναμη με την οποία αλληλοέκτονται, ή γη και το φεγγάρι. Η δύναμη αυτή δένει το φεγγάρι με τη γη, σά μιά τεράστια άορατη αλυσίδα, τεντωμένη μέσα στο άπειρο. Θα ενόμιζε κανείς ότι το αποτέλεσμα αυτής της δύναμης θα ήταν να πλησιάσουν τα δύο σώματα, να γίνη δηλ. το φεγγάρι πάνω στη γη—ή, αν θέλετε, η γη πάνω στο φεγγάρι, για μās θα ήτο απολύτως το ίδιο πράγμα, δεν θα καταλαβαίναμε καμιά διαφορά. "Υπάρχει όμως κάτι που εμποδίζει αυτή την προσέγγιση και την πτώση, και το κάτι αυτό είναι η **κεκμημένη ταχύτητα** του φεγγαριού, καθώς γυρίζει γύρω απ' τη γη. "Αν δέσω στην άκρη ενός σπάγγου ένα βαρίδι και το στριφογυρίσω με δύναμη, τότε το βαρίδι, όσο διατηρεί την ταχύτητά του, δεν πλησιάζει προς το χέρι μου, μ' όλο που ο σπάγγος είναι τεντωμένος, κ' επομένως το τραβάει. Το ίδιο ακριβώς γίνεται και μ' αυτή την φανταστική και άορατη τεντωμένη αλυσίδα, που στην άκρη της είναι δεμένο το φεγγάρι. Το αναγκάζει να στριφογυρίζει διαρκώς γύρω απ' τη γη, χωρίς ούτε να πέφτει, αλλά ούτε και να μπορεί να φύγει και ν' απομακρυνθεί.

Μιά εξ ίσου άορατη και φανταστική, αλλά πολύ μεγαλύτερου μήκους αλυσίδα πρέπει να φανταστούμε ότι δένει τη γη με τον ήλιο, και την κάνει να γυρίζει διαρκώς γύρω του, χωρίς ούτε να πλησιάζει ούτε ν' απομακρύνεται. Θα πητε, γιατί γυρίζει η γη γύρω απ' τον ήλιο, κ' όχι ο ήλιος γύρω απ' τη γη, όπως το φεγγάρι; Γιατί ο ήλιος έχει πολύ μεγαλύτερη μάζα απ' τη γη—332.000 φορές μεγαλύτερη!—και του είναι πολύ πιο δύσκολο να κουνηθί. Η γη είναι πιο εύκινητη, γι' αυτό στέκεται κάπου ο ήλιος και γυρίζει η γη.

(Το τέλος στο επόμενο)

Γ. Θ. ΚΑΚΡΙΔΗΣ

43^{ος} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΞΕΣΠΑΘΩΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ ΣΤΗ "ΔΙΑΠΛΑΣΗ", ΤΟΥ 1946

«ΞΕΣΠΑΘΩΜΑ» στον κύκλο μας λέγεται η έγγραφη νέων συνδρομητών από παλαιούς, που άγαθούν το περιοδικό τούτο και φρονίζουν για τη διάδοσή του. Κάποιος κάποτε μου έγραψε: «Θά ξεσπαθώσω, Διάπλασι μου, και θά σου κάω ένα σωρό συνδρομητές!». Το είπα στην Αλληλογραφία, η μεταφορά άρσσε, κ' η λέξη, με τή παραγωγή της, έμεινε. Ξεσπαθώσω, ξεσπάθωσα, ξεσπαθώμενος και καθεξής. (Γλωσσικό φαινόμενο συνηθισμένο. Με τον ίδιο τρόπο γίνονται συχνά νέες λέξεις, ή αποκτούν οι παλιές νέα σημασία).

Τά παιδιά μου λοιπόν, τά Διαπλάσπουλα (κ' αυτή δεν είναι μιά νέα λέξη που καθιερώθηκε;) ξεσπαθώνουν. Αυτά αντικαθιστούν τους πρόκτορες ή «περιοδεύοντας αντιπροσώπους» που δεν έχω ακόμα αναπληρώσει τή διαφήμιση στις εφημερίδες, που τά μέσα δεν μου επιτρέπουν να κάνω συχνά αυτά που έγγραφουν κάθε χρόνο τούσους νέους συνδρομητές, όσοι είναι εκείνοι που, γά ένα ή άλλο λόγο, μου φεύγουν. "Έτσι κρατείται η ισορροπία, τώ ίσοζύγιο, και μπορώ να υπάρχω, να ζω, πράγμα που θάταν ίσως αδύνατο χωρίς τή ξεσπάθωσα. Φαντασθίτε λοιπόν τί καλό κάνουν αυτοί που ξεσπαθώνουν! καλό σέ μένα, καλό σ' εκείνους που έγγραφουν, καλό στο σύνολο—επειδή καλό.

"Αλλ' αν τή ξεσπάθωσα χρειάζεται πάντα, όσον πιο αναγκαίο, απαραίτητο είναι στους δύσκολους αυτούς καιρούς, και μάλιστα ύστερ' από τήν καταστροφή που έπαθα τόν π. Δεκέμβριον! Μου κάηκαν τά πάντα—γραφείο, βιβλία, έντυπα, χειρόγραφα—κ' αναγκάσθηκα νά ξαναρχίσω απ' τήν αρχή. Είχα τή δνόματα και τίς διευθύνσεις πέντε χιλιάδων παιδιών, κ' απ' αυτές δεν διασώθηκαν, κατά σύμπτωση, παρά μόλις τετρακόσιες. Κ' επειδή, από τήν καταστροφή, πέρασε πολύς καιρός ως νά ξαναρχίσω τήν έκδοσή μου, πολλοί ενόμιζαν πώς έληξα, πέρανα γιά πάντα, κ' ως σήμερ' ακόμα, πολλοί δεν ξέρουν πώς... νεκραναστήθηκα και ζω. Νά γιατί όσοι τή έμαθον εγκρίτως κ' είναι πάλι συνδρομητές μου, πρέπει να τή πούν και σ' άλλους, να τούς έγγραφουν κ' αυτούς, νά ξεσπαθώσουν. Κ' όπως πάντα, από τή 1901 που ιδρύθηκε ο Διαγωνισμός Ξεσπαθώματος, θ' ανταμείψω και πάλι τόν ευγενικό ζήλο τών ξεσπαθωτών (όσος άρσσει κ' αυτό τή παράγωγο;) με τίς τιμές και άμοιβές που επάγονται τή Βραβεία κ' οι "Επαινοί τού Διαγωνισμού αυτού. "Ιδού οι όροι:

1.—Θά λάβη μέρος κάθε συνδρομητής που μου έκαμε ήδη ή θά μου κάμω ως τή τέλος τού 1945 έτος κ' ένα μόνο νέο, στέλλοντάς μου τόνομά του, τή διεύθυνσή του και τή αντίτιμο της συνδρομής του, με τή δήλωση πώς είναι ξεσπαθωμά του.
2.—"Αν ο νέος συνδρομητής τού διαγωνιζόμενου θά είναι στην αρχή τετράμηνης, μπορεί να τού λογαριασθί ως δεκάμηνης (σά νά λέμε έτήσιος), αν ο ίδιος φρονίση νά εισπράξει και νά μου στείλη κατά και τή συνδρομή της δεύτερης τετραμηνίας. (Μόνο ή άπειθείας άνανώση δεν λογαριάζεται ως ξεσπάθωμα).

3.—"Επειδή φέτος τούτων περιορισμένο αριθμό φύλλων—τό χαρτί σπανίζει—μόλις βρίσκει κανένας ένα νέο συνδρομητή πρέπει να τόν έγγραφή άμέσως, χωρίς νά περιμένω νά βρω κ' άλλους, γιά να τούς στείλω όλους μαζί, γιατί στο μεταξύ ο αριθμός τών φύλλων μπορεί νά έχη διατεθεί.

4.—Μολονότι φέτος τή έτος μου θά έχη όκτώ μόνο μήνες—αρχίσει από τόν Ιανουάριον—τά Βραβεία όμως τού Ξεσπαθώματος θά λογαριασθί ως δωδεκάμηνο με 52 φύλλα, όσα κ' αν θά έκδοθούν ως τή τέλος τού Δεκεμβρίου. "Έτσι, όποιος έγγραφή ένα τετραμήνον συνδρομητή, θά θεωρηθί πώς έχη διαθέσει 26 φύλλα, ένα έκταμνον 52, δύο έκταμνον 104, τρεις 156 και καθεξής. Μ' αυτή τή βάση θά δοθούν τά Βραβεία κ' οι "Επαινοί.

5.—Βραβείον Πρώτης Τάξεως θά πάρουν εκείνοι που οι συνδρομητές τους θ' αντιπροσωπεύουν από 520 φύλλα κ' άπάνω, θά είναι ή δωδεκάτη τή λιγότερο 10 έκταμνον ή 20 τετραμήνια. "Απ' αυτούς, όποιος θά έχη έγγραφή τούς περισσότερους, θ' ανακηρυχθί Κορυφαίος κ' επειδή διαγωνίζονται συνηθώς και Σύλλογοι, θ' ανακηρυχθί χωριστά και Κορυφαίος τών Συλλόγων όποιος Σύλλογος θά έχη έγγραψει τούς περισσότερους.

6.—Βραβείον Δευτέρας Τάξεως θά πάρουν εκείνοι που οι συνδρομητές τους θ' αντιπροσωπεύουν από 260 ως 500 φύλλα, κ' οι λοιποί όλοι "Επαινοί.

7.—Ο Κορυφαίος συνδρομητής ή Σύλλογος, θά πάρη ως άμοιβή είδη τού Γραφείου μου—τόρους, βιβλία, Μ. Μυστικά, Λυσοχαρτί κτλ.—λογαριάζοντας 60 δρ. γιά κάθε 10 του φύλλα. ("Αν δηλαδή θά έχη 40 έκταμνον συνδρομητές, ή ο ν' αναπροσωπεύουν 40x52=2080 φύλλα, θά πάρη είδη άξίας δρ. 12.480). Οι λοιποί τού Βραβείου Πρώτης Τάξεως θά λογαριασούν 60 δρ. γιά κάθε 10 τούς φύλλα: οι τού Βραβείου Δευτέρας Τάξεως δρ. 40, και οι τού "Επαινου δρ. 30. ("Εννοείται πώς αν θέλη κανένας ν' αγοράση είδη που να υπερβαίνουν τήν αξία τού Βραβείου του, μπορεί νά συμπληρώση τή ποσόν τούς μετρητοίς).

8.—"Όλοι οι βραβευμένοι τού Ξεσπαθώματος έχουν τή δικαίωμα νά δημοσιεύσουν τήν εικόνα τούς δωρεάν, αν μου στείλουν μιά καλή φωτογραφία τούς. Κ' επειδή αυτό θά γίνη τή 1946—δηλαδή μετά τή δημοσίευση τών άποτελεσμάτων—ας ελπίσουμε πώς οι περισσότεροι θά τή επιτρέπουν.

Δεν έχω να προσθέσω τίποτ' άλλο. Κ' είμαι βέβαιη πώς τά καλά μου παιδιά, μόλις λάβουν αυτό τή φυλλάδιο, θ' αρχίσουν τή ξεσπάθωμά τούς, ή θά τή εξακολουθήσουν, με ακόμα μεγαλύτερο ζήλο, αν τή έχουν αρχίσει.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΒΡΕΞΕ

Βρέξε, βροχίτσι, νά γίνουν τά σταράκια, και τά σταφυλάκια, νά τρώνε τά παιδάκια με τά καλαδάκια. (Δημοτικό της Θράκης)

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ",

"Αθήναι, δδδ: Γ' Σεπτεμβρίου 28 δρ. τήλ. 55-556—τήν 9 Σεβρίου 1946

ΣΤΟΝ Διαγωνισμό Ξεσπαθώματος, που προκηρύσσεται σ' αυτό τή φυλλάδιο, έχη τή δικαίωμα νά λάβη μέρος κάθε συνδρομητής, είτε με ψευδώνυμο είτε χωρίς, και κάθε αγοραστής που πήρε ψευδώνυμο κ' απέκτησε έτσι όλα τά προνόμια συνδρομητή. "Όσοι μου έκαμαν ήδη νέους συνδρομητές γιά τή 1946, θά λάβουν κ' αυτοί μέρος σάν Διαγωνισμοί, κ' αν ακόμη δεν μου κάμουν άλλους ως τή τέλος τού έτους. "Εννοείται όμως, πώς γιά νά πάρουν Βραβείο, κ' όχι απλό "Επαινο, πρέπει νά εξακολουθήσουν τή Ξεσπάθωμά τούς όσο μπορούν. Κ' υποθέτω πώς θά τούς είναι πολύ πιο εύκολο τώρα που άνοιγουν τή σχολεία.

Αυτών τών καιρό, έχασαμ δύο άπ' τούς πιο παλιούς και πιο γνωστούς άνθρώπους τών γραμματιών: Τόν Νικόλαο Λάσκαρη, κομωδιογράφο και ιστορικό τού Νεοελληνικού Θεάτρου, και τόν Γιάννη Βλαχογιάννη, ποιητή, διηγηματογράφο κ' έρευνητή της νεοελληνικής ιστορίας. "Ο κ. Φαίδων, που τούς είχε στενοφίλους και τούς δύο, σχεδιάζει νά σάς γράψη γιά τή ζωή και τή έργο τούς.

"Έλαβα, Μαρίνα, και τή δεύτερο γράμμα σου και χάρηκα όσο και σ' όταν διάβασες τήν απάντησή μου στή πρώτη. "Ε, βέβαια, τή παλιό σου εκείνο ποίημα θά κάηκε με τάλλα όταν έβρην φρατιά στή γραφείο μου και, αν τή θυμάσαι, μπορείς νά μου τή ξαναστείλεις. Λοιπόν οι βαθμοί τού έλέγχου σου, έδνε.

Παρηγοιωτάκι, ήταν καιρός νά μου γράψης αφού έχεις τέσσερα χρόνια συνδρομητής μου. Ναι, στίς Μ. Άγγελίες, και τά άρθρα και τά ψευδώνυμα λογαριαζονται σάν λέξεις. Μ. Μυστικά μόνο άπ' εύθείας μπορείς νά νταλλάσαστε στή γραφείο μου δεν υπάρχει τέτοια ύπηρεσία. Τά κομμάτια σου θά τά διαβάσω με τή σειρά τούς, κ' αν βρω κανένα καλό, θά τή δημοσιεύσω.

Χαράγγη, χρωστώ κ' έχω χάρη στή φίλη σου που σου έγγραψε τή νέα μου διεύθυνση και μπόρεσε πάλι νά επικοινωνήσης μαζί μου ύστερ' από τούσους καιρό—από τή Μάρτη τού 1944—που δεν είχες ειδήσει γιά μένα... Σ' έγέγραφα άμέσως—σέ θυμόμουν τόσο καλά!—και σου έστειλα τά φυλλάδια τού 1945. "Ελπίζω νά πής και σ' αυτά παιδιά που γυροφέρνουν σάν τόπο σου, πώς ξαναρχίσω τήν έκδοσή μου κ' αν θέλουν, νά μου γράψουν. Είναι κ' αυτό ένα είδος «ξεσπάθωμα»...

Και τή δική σου κομμάτι έλαβα, Στεφάνη της Δευτέρας. "Αλήθεια φοβερή ζέσητ έκανε αυτών τών καιρό στην "Αθήνα, αλλά δεν πιστεύω πώς θά ξεσταματώσουν λιγότερο αν ήσουν σέ κανένα εγχεματικό φούνον στή "Αουστρία. "Από κάθε κακό, βέλεις, υπάρχει και χειρότερο... Τή τετράδιο τών Πνευματικών Άσκήσεων πρέπει νά είναι μέγαλου σχήματος, αλλά γιά πόσα φύλλα, πρέπει νάχη, αυτό εξαρτάται από τόν αριθμό τών Άσκήσεων κάθε διαγωνιζόμενου κ' από τή γράφμη τού, γιατί άλλοι γράφουν πυκνά και άλλοι άραιά. Καθόλου «σαχλαμάρες» δεν μου γράφεις, Τριπολιτσάκι! άπεραντίας, τά γράμματά σου, παιδικά, άφελέστατα

μ' εθαριστούν πολύ. Καθώς θά είδες, αυτό το ψευδώνυμο σου ένέκρινα, και σιό έξής, σ' ό τι μου στέλνεις, μ' αυτό πρέπει νά υπογράφεσαι, άλλα χωρίς νά παραλείπης και τό όνοματεπώνυμό σου. Λυσόχαρτο θά σου στείλω μόλις έτοιμοσθώ. Ναι, για τη συνεργασία σου στη Σελίδα πρέπει νάχης έπιμονή κι' ύπομονή. Νά μή σ' αποθαρρύνουν δηλαδή οι τυχόν απορρίψεις, άλλα νά εξακολουθήσ νά γράφης και νά στέλνης.

Κρηνηκόπουλο, με πολλή μου χαρά σ' ένέγραψα και σου έδωσα τό ψευδώνυμο πού είχε άλλοτε ό πατέρας σου. Πόσο με συγκίνησε κι' αυτού τό καλό γράμμα! Πές του πώς τόν εθαριστώ απ' την καρδιά μου. Ναι, σιγά-σιγά θά μάθης νά καταλαβαίνης όσα διαβάξεις στα φυλλάδιά μου—είσαι μικρός ακόμα, δέκα χρονών, έ;—άλλοστε θά σέ βοηθή κι' ό πατέρας σου, πού τόσο με ξέρει και μ' αγαπά.

Χαίρω, Δοξέ της Δευκάδος, πού είσαι τώρα έντελώς καλά. Ό κ. Φαίδων σ' εθαριστέι συγκινημένος για όσα γράφεις, άλλα, μετά τό φιλολογικά Πενητάχρονά του, πού φιλοτάσθηκαν πρò του πολέμου, καμμιά άλλη τέτοια γιορτή δέν πρόκειται νά γίνει. Οι περιστάσεις τής πατρίδας μας δέν είναι για γιορτές. Αργότερα, αν ευνυχήσουμε πάλι, κι' αν ήσση, μπορεί. Τώρα όχι.

Θυλική Ροδόκη, αυτό λέγεται «προαισθημα», κι' είναι πιό βεβαιωμένο πώς ό άνθρωπος έχει μέσα του μία μυστηριώδη δύναμη, πού τόν κάνει νά προβλέπη, νά προαισθάνεται τό καλό ή τό κακό πού θά τόν βρή. Όχι βέβαια πάντα, ούτε για όλα, ούτε όλοι οι άνθρωποι έχουν αυτή την, ός την πούμε έτσι, εαίσθησία. Αλλά πολλές φορές συμβαίνει. Ακόμα και τά όνειρα είναι πολλές φορές προαισθήματα. Ναι, έκαμα λάθος: δέν ήταν παλιοί, άλλα νέοι συνδρομητές πού «προσεύχοντες με τό ξεσπάθωμα σου», και γι' αυτό σ' εθαριστώ διπλά και τριπλά.

Ό καλός μου **Σέρ Νικ** μου γράφει: «Δέν ξέρεις τί χαρά αισθάνθηκα χθές, πού βγαίνονας από τό νέο σου γραφείο, κρατούσα τά νέα σου φυλλάδια! Συνδρομητής από τό 1935, δέν σκέφτηκα νά φύγω από κοντά σου ποτέ. Ανυπήθηκα πολύ με τό τραγικό τέλος τής δεύτερης περιόδου σου' ευνυχώσ όμως πού όλο τό σπιντικό είναι καλά, κι' έτσι σέ ξαναβρήκαμ και πώς ξαναβρήκες...»—Ναι, παιδί μου, όχι όμως όλους σας. Γι' αυτό χρστάζεται ξεσπάθωμα. Σου ένέκρινα τό ψευδώνυμο και τώρα έχω στη διάθεσή σου δρ. 100. Κάθε παλιός μου Τόμος, άδιακρίτως, τιμάται δρ. 1.500 και πάνω!

Θεώνη Α. Κωστάλα, πολύ μ' εθαριστήσ τό πρώτο σου γραμματάκι πού έλπίζω νάχης και συνέχεια. Ανυπήθηκα μόνο πού δέν έλαβες άλλα φυλλάδια από τά πέντε πρώτα, πού σου τά έστειλα μαζί όταν σέ ένέγραψε ό μπαμπάς. Αλλά έγώ σου έχω στείλει και τά επόμενα (Κάτω Βορβόρα, Χίου, έτσι δέν είναι ή διεύθυνσή σου;). Ζήτησέ τα λοιπόν από τό Ταχυδρομείο και, αν τυχόν έχάσθησαν, με ειδοποιεί.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ
Δικαιώμα εγκρίσεως, διά τούς συνδρομητές ή τάρβελια των δρχ. 100, διά τούς αγοραστές δρχ. 200. Όσα ψευδώνυμα άπολυθούσται από α. άνήκουν σέ άγρία, όσα από κ. άνήκουν σέ κορίτσια.
Νέα Ψευδώνυμα: Ατράνταχτη, κ. (ΘΠ). Φινταγάκι, κ. (ΡΜ). Δευκό Λά-

βαρον, ά. (ΒΤ). Ροδανή, κ. (ΜΑ). Βοσκοπούλα, κ. (ΜΣ). Σανθή Διακαπούλα, κ. (ΑΒ).

Ανανεώσεις: Ένας Άνδρας, ά. Βοναπάρτης, ά. Προκομένη Τεμπέλα, κ. Γυφτοπούλα, κ. Πήγασος, ά.

Ό Διάπλασις άσπάζεται τούς φίλους της: **Απροσδόκητη Έδευχία** (αυτό τό ψευδώνυμο σου ένέκρινα από τό πέντε πού έπρότεινες' πιστεύω νά έλαβες κι' όλα τά φυλλάδια γράφς μου) **Χιονομένον Ταύγεον** (εθαριστώ για τό πρώτο ξεσπάθωμα και περιμένο) Έναν Άνδρα (σου τό ανανεόσα και χαίρω πολύ) **Αμερικανόπουλο** (σου ένέκρινα τό ψευδώνυμο' ή αίτησή σου εθαριστήσ δεκτή' αυτή έννοιά πού μου γράφεις στό γράμμα σου από 10 Ιουλίου) **Δόξαν Στεφάνη** (παραπάνω σου άπαντώ με τό ψευδώνυμό σου' έλαβα και τό από 20 Ιουλίου γράμμα σου' σά παιδιά αυτά θά συνεχίσω την άποστολή άμα λάβω τη συνδρομή τους) **Βολιωτόπουλο** (τά έλαβα όλα' λυσόχαρτο δέν έγινε ακόμα, άλλα έχεις καιρό' ή προσοχή θά λήξη όταν θάρχισουν νά δημοσιεύονται λύσεις, και θά σάς πρ-ειδοποιήσω) **Δημήτριον Κυριακίδην** (έγινε) **Νεφέλην** κτλ. κτλ.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ του 303ου Διαγωνισμού Λύσεων. Αί λύσεις του φυλλαδίου τούτου δεκται μέχρι τής 15 Οκτωβρίου, και πέραν άκόμη, επ' όσον δέν θά έχουν δημοσιευθεί.

111. Λεξιγραφία
Θεά κι' έν άρθρο αράδα, Κι' ακόμα έν άκρωτήριο Πού βρισκεις στην Έλλάδα, Σου κάνουν, πές του, τίριο Πού τρώς και... φασουλάδα
Μαραθωνοδρόμος

112. Μεταγραμματισμός
Ένός σοφού άπ' τούς έπίτά Τό άρχικό του τάλλαξ, Κι' ούτε σοφός ούτε άνθρωπος Δέν εινε τώρα πιά, Κι' όμως μιλάει ανθρώπινά!
Σέρ Νικ

113. Μεταγραμματισμός
Γράφω α και σβήνω ο, Κι' από τό Σαρωνικό, Άλλη στό Αίγαίο νήσο Σκουσιή θά σχηματίσω.
Κόντε-Ραπανάκης

114. Αίνιγμα
Μονό: άνθίζω, Μοσχομυρίζω, Διπλό: άφρίζω Και κυματίζω.
Κόντε-Ραπανάκης

115. Κυβόλεξον
* * * * = Πολύ μικρός άκόμη
* * * * = Πόλις τής Ηπείρου
* * * * = Δένδρον κοινόν
* * * * = Ποταμός τής Εύρώπης
Και καθέτως τά ίδια. **Σέρ Νικ**

116. Κρυπτογραφικόν
12846678 = Χώρα τής Αφρικής
255218 = Τύραννος τ. Αθηνών
8121 = Άρχαιότατη θεά
456278 = Επιστέγον
51378 = Ψυχρός
61378 = Ποταμός
74678 = Αντιωνμία
8231 = Επίρρημα
Βολιωτόπουλο

117-121. Μαγικόν Γράμμα
Τη άνταλλαγή ένός γράμματος εκάστης των κάτωθι λέξεων δι' ένός άλλου, πάντοτε του αυτού, ή σχηματισθούσ άνευ άναγοραματισμού άλλα τόσαι λέξεις:

Χίος, καλός, άφή, θεός, θήρα. Σέρ Νικ

122. Διπλό Κεφάλι
άγία, δύτης, άλας, κτείνω, άφή, έρίξω
Είς τάς λέξεις αυτές νά προστεθί άνά έν γράμμα ως κεφαλή, ώστε νά σχηματισθούσ άλλα τόσαι λέξεις, των όποιων τά άρχικά ν' άποτελούν τό γλυκύτερον όνομα.

Βολιωτόπουλο

123. Διπλή Άκροστιχίς
Τά μέν άρχικά των κάτωθι ζητούμενων λέξεων άποτελούν άρχαίον σοφόν, τά δε τρίτα γράμματα γυναικείον όνομα:
1. Φυτόν τοθ βουνού άρωματώδες.
2. Άρτυμα των φαγητών.
3. Μουσικόν όργανον.
4. Ουράνιον σώμα.
5. Κατοικία άλλων.

Βολιωτόπουλο

124. Γρίφος
δι δι ο ο
δι δι ο ο
δι δι δι άπ' λα πουλώ Ι
δι δι ο ο
δι δι ο ο
Μαραθωνοδρόμος

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Δέν δημοσιεύεται Άγγελία θεωρηίνουσα τούς δεκαπέντε στίχους, και μόνον μία τοθ καθενός εις κάθε φυλλάδιον.—Έως δέκα τό πολύ λέξεις με άλλα στοιχεία δρχ. 30. Πέραν των δέκα λέξεων, 3 δρχ. ή λέξις με άλλα, 4 δρχ. με παρθέ και 5 δρχ. με κεφαλαία. Ό χαριστέος στίχος δρχ. 20.

[Α - 21]
Πρωτομαίοντας στό σαλονάκι τής Διαπλάσεως, χαριστώ όλους-ες και άρχίζω άλληλογραφία. Γράψατε: Πότην Π. Διακάκον, Διακίκα (Ξηροκαμπίου Σπάρτης) διά

Απροσδόκητη Έδευχία
[Α - 22]

Διαπλάσοπουλα-ες, έλατε νά γνωριστοθμε με την άλληλογραφία. Γράψατε: Γιώργον Α. Καπάκον, Ήρωκαμπιον Σπάρτης, δι' **Αμερικανόπουλο**
[Α - 23]

Σούλα Σακελλαριάδη, πού βρισκεις; τό ξέρω, στην Αθήνα, άλλα πού; Γράψε μου. Κάποιος θεός σου όνόματι Πότης.
Απροσδόκητη Έδευχία
[Α - 24]

Πρωτομαίοντας στό Διαπλάσοκομο χαριστώ όλους-ες. Πουλί τής Καταγιίδος, σέ ξέρω. Φυλλάξου.
Παγκρατιοτάκι
[Α - 25]

Μία καινούργια ζωή ξαναρχίζει. Με καινούργια όρεξη χαριστώ όλα τ' έδέξομαι Διαπλάσοπουλα. Άσχημόταπο, τί γίνεσαι; με θυμίσαι; Τι λές, ξαναρχίζουμε; **Προκομένη Τεμπέλα**
[Α - 26]

Πρωτομαίοντας στην κίνηση τής Διαπλάσεως, χαριστώ όλους και δ-λες. Έλπίζω αργότερα ν' άρχίσω άλληλογραφία με τά άλλα Διαπλάσοπουλα.
Γελαστός Αντιπλοίαρχος